

การร่วมสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะ: เจตคติ กระบวนการ และโอกาสของคนเมือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกรัตน์ นัฐวุฒิ วัชรวิภา
ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม / nattawutu@gmail.com

บทคัดย่อ

พื้นที่สาธารณะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยที่ผ่านมามีการเติบโตของประเทศไทย การได้มาซึ่งพื้นที่สาธารณะเพื่อคนเมืองมีข้อจำกัด นานัปการเนื่องด้วยรัฐในฐานะผู้จัดหาบริการนั้นมักผูกโยงการจัดให้มีพื้นที่สาธารณะเข้ากับกรรมสิทธิ์ ที่ดินของรัฐทำให้การสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะเกิดขึ้นได้ยากยิ่ง บทความนี้ได้สะท้อนภาพการ สร้างสรรคพื้นที่สาธารณะขึ้นผ่านกรณีศึกษา 4 แห่ง ที่สามารถสร้างกระบวนการให้เกิดการสร้างสรรค พื้นที่สาธารณะที่ดีได้ โดยเอื้อให้เกิดการใช้สอยและการสร้างโปรแกรมที่ดี โดยการเปลี่ยนทัศนคติการ มองพื้นที่สาธารณะ 2 ด้าน คือ 1) จากการมองพื้นที่สาธารณะแบบตายตัวสู่การมองแบบปรับตัวและ ยืดหยุ่นได้ (Fluid public space) 2) จากการกำหนดผลลัพธ์การใช้พื้นที่แต่แรกเริ่มสู่การเน้น กระบวนการสร้างโปรแกรมที่ดีผ่านการร่วมสร้างสรรค (Co-creation) โดยพบปัจจัยที่ก่อรูปโอกาสใน การสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะที่ดี ประกอบด้วย 1) ทัศนคติระดับนโยบาย/หน่วยงาน 2) การได้มาซึ่ง ที่ดินเพื่อใช้เป็นพื้นที่สาธารณะ 3) วิธีการกำหนดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ 4) กระบวนการที่ทำให้เกิดพื้นที่สาธารณะที่ดีด้วยวิธีการที่ Inclusive และ 5) การสร้างระบบกลไกใน บริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ

คำสำคัญ: พื้นที่สาธารณะ การร่วมสร้างสรรค คุณภาพชีวิต

ความสำคัญของการสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะ

การสร้างสรรคโอกาสของพื้นที่เมืองเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันจนเกิดเป็นพื้นที่สาธารณะ (Public Space) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของเมืองที่ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อรองรับ ความต้องการที่หลากหลายในเมือง เมืองที่ดีต้องให้ความสำคัญต่อสุขภาพของผู้คนและเอื้อให้เกิด ชีวิตที่ดี UN-Habitat (2015) ได้ระบุหลักการพื้นฐานของการมีพื้นที่สาธารณะที่ดี ที่ควรต้องผนวก กับการวางผังเมืองและการออกแบบพื้นที่สาธารณะในเมือง โดยมีหลักการและความสำคัญคือ (1) เป็นพื้นที่สาธารณะที่มีชีวิตชีวา มีกิจกรรมที่หลากหลาย หมายถึงการที่เมืองหนึ่งๆ สามารถเอื้ออำนวย ให้เกิดกิจกรรมสาธารณะที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ผู้คนออกมาใช้พื้นที่ภายนอกและสร้าง ปฏิสัมพันธ์กัน (2) เอื้อให้เกิดการสัญจรโดยการเดินเท้าในเมือง หมายถึงการที่เมืองหนึ่งๆ เอื้ออำนวย ให้เกิดพื้นที่สาธารณะเพื่อการเดินเท้าในเมือง โดยเฉพาะในเขตเมืองชั้นในและย่านพาณิชยกรรม และ บริเวณการเชื่อมต่อพื้นที่เมืองกับบริการขนส่งมวลชนสาธารณะและสาธารณูปการต่างๆ และ (3) เข้า ถึงได้โดยกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน หมายถึงการที่เมืองหนึ่งๆ เพิ่มโอกาสในการที่ กลุ่มคนทุกสถานะทางสังคม สามารถเข้าถึงพื้นที่สาธารณะได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

จากการศึกษาวิจัยบางส่วนที่รวบรวมงานวิจัยในวารสารวิชาการนานาชาติตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990-2010 จำนวน 87 เรื่อง ซึ่งแสดงความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับสุขภาพ ที่ดี พบว่างานวิจัยเหล่านี้ได้สะท้อนผลเชิงประจักษ์ถึงประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะที่มีต่อสุขภาพที่ดี 4 ประการ ได้แก่ 1) ประโยชน์ต่อสุขภาพกาย (อาทิ จากการออกกำลังกายโดยตรง) 2) ประโยชน์ต่อ สุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต (อาทิ การสร้างปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชน และยึดโยงระบบสังคมกลุ่ม ย่อยๆ) 3) ประโยชน์ด้านสังคม-เศรษฐกิจ (อาทิ การเพิ่มโอกาสในความเท่าเทียมจากการเข้าถึงกิจกรรม ทางกายของผู้มีรายได้น้อย) และ 4) ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม (อาทิ การสร้างสมดุลของพื้นที่ธรรมชาติ และพื้นที่ปลูกสร้างในเมือง) โดยข้อค้นพบนี้ได้แสดงให้เห็นรูปธรรมของการมีพื้นที่สาธารณะที่ดีว่า มีผลต่อสุขภาพของคนเมืองอย่างมีนัยสำคัญ (Lee and Maheswaran, 2011: 212-222)

ภายใต้บริบทของจำกัดของประเทศไทยที่ประเด็นกรรมสิทธิ์ที่ดินมักเป็นข้อจำกัดสำคัญในการสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะ อย่างไรก็ตามหากอาศัยการมองพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่ไหลเลื่อน ไม่ได้จำกัดอยู่กับโปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่งตายตัว หากแต่สามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมตามช่วงเวลา ก็จะมีพื้นที่สาธารณะในเมืองเพิ่มขึ้นได้ (Madanipour, 2018: 1093-1110) ดังนั้นการสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะในเมืองให้เกิดจึงไม่ได้เน้นความสำคัญของการครอบครองและได้มาซึ่งที่ดินเท่านั้น แต่หมายถึงการเปลี่ยนบทบาท ท่าทีของการคิดถึงหลักการของประโยชน์ร่วมกันที่ได้จากการสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะ อันนำไปสู่บทสนทนา (Dialogue) ที่ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทเรียนจากกรณีศึกษาในประเทศไทย

ผู้เขียนสะท้อนโอกาสในการสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะผ่านการถอดบทเรียนกรณีศึกษา 4 แห่งในฐานะตัวแทนของลักษณะพื้นที่สาธารณะที่แตกต่างกัน โดยได้สะท้อนภาพการณ์ของการสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะภายใต้บริบทเมือง เงื่อนไข/องค์ประกอบ และโครงสร้างเมืองที่ต่างกัน ทั้งในเรื่องการสร้างมุมมองและโอกาส กระบวนการร่วมสร้างสรรคผ่านการออกแบบ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย และการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ผู้เขียนนำเสนอให้เห็นมิติของความเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) กลไกการขับเคลื่อน 2) ขั้นตอนและกระบวนการ 3) ปัจจัยความสำเร็จ และ 4) ข้อจำกัด/อุปสรรค โดยได้อภิปรายผลของการก่อเกิดการปฏิบัติของพื้นที่สาธารณะที่ดี ที่ได้ริเริ่มสร้างสรรคพื้นที่ขึ้นมาแม้ว่าจะไม่มีนโยบายที่สนับสนุน อันมีรายละเอียดดังนี้

1.) Public space as Street: พื้นที่ริมแม่น้ำ่าน เทศบาลนครพิษณุโลก

ความเป็นมา: เทศบาลนครพิษณุโลกมีเป้าหมายและเจตจำนงเชิงนโยบายในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ชาวเมือง โดยหนึ่งในการเพิ่มคุณภาพชีวิต ได้แก่ การสร้างพื้นที่สาธารณะ โดยเทศบาลได้ให้ความสำคัญกับสวนสาธารณะเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ สวนริมน่านเป็นพื้นที่สาธารณะริมแม่น้ำ่าน โดยได้ประสานกิจกรรมหลากหลายรูปแบบที่ต่อเนื่องกันตลอดความยาวสองฝั่งแม่น้ำกว่า 4 กิโลเมตร อาทิ พื้นที่วิ่งออกกำลังกาย พื้นที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ ลานแอโรบิค พื้นที่พาดิซกรรมริมน้ำ ทำให้พื้นที่ดังกล่าวตอบสนองกิจกรรมที่หลากหลายของคนในเมือง ในแต่ละช่วงเวลา และช่วงวัย

กลไกการขับเคลื่อน: เทศบาลเป็นผู้ขับเคลื่อน (Actor) หลัก มีเจตนารมณ์และมีแนวนโยบายเรื่องพื้นที่สาธารณะ คุณภาพชีวิต และเมืองสุขภาวะชัดเจน โดยผ่านกลไกการจัดทำแผนประจำปี ฝ่ายการเมืองมีเสถียรภาพสูงทำให้การดำเนินงานพัฒนาพื้นที่สาธารณะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนและกระบวนการ: ออกแบบโดยสถาปนิกเทศบาลในลักษณะ welfare กล่าวคือเทศบาลศึกษารูปแบบ แล้วพัฒนาโปรแกรมการกำหนดกิจกรรมของพื้นที่โดยใช้กระบวนการผู้เชี่ยวชาญมากกว่ากระบวนการมีส่วนร่วม

ปัจจัยความสำเร็จ: ความแน่วแน่ในเจตนารมณ์และวิสัยทัศน์ทางนโยบายที่มุ่งให้เกิดคุณภาพชีวิตจากสภาพแวดล้อม / ความมีเสถียรภาพของผู้บริหารเทศบาล / ความสามารถในการบริหารจัดการ

ข้อจำกัด / อุปสรรค: เทศบาลมีภาระค่าใช้จ่ายจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่สาธารณะเหล่านี้

ช่องว่างทางนโยบาย: ไม่สามารถกำหนดแผนระยะยาวเชิงกายภาพของพื้นที่สาธารณะอย่างเป็นทางการได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการได้มาซึ่งที่ดิน

ภาพที่ 1 การพบปะผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลนครพิษณุโลกและพื้นที่สาธารณะในเมือง

ที่มา: ผู้เขียน

2.) Public space as open space: ภาคบางแสน

ความเป็นมา: เทศบาลเมืองแสนสุข ได้จัดระเบียบชายหาดเพื่อเพิ่มการเข้าถึงพื้นที่ริมหาดโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ให้คนทุกระดับชั้นสามารถเข้าถึงพื้นที่สาธารณะเพื่อการนันทนาการได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังเพิ่มพื้นที่สาธารณะอื่นๆ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเมืองกิจกรรมทางกีฬา ในลักษณะเทศกาลการท่องเที่ยวด้านกีฬา อาทิ แข่งวิ่งมาราธอน แข่งรถ โดยใช้กิจกรรมเหล่านี้สัมพันธ์ไปกับพื้นที่สาธารณะที่ออกแบบและจัดเตรียมรองรับโดยเป็นลักษณะที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่ได้ โดยเกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจไปพร้อมกัน

กลไกการขับเคลื่อน: เทศบาลเป็น actor หลักในการขับเคลื่อน มีเจตนาธรรมและมีแผนนโยบายเรื่องพื้นที่สาธารณะ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และเมืองสุขภาวะชัดเจน เป็นการขับเคลื่อนในลักษณะบนลงล่างเบ็ดเสร็จ (top-down) สิ่งที่สำคัญของการออกแบบพื้นที่สาธารณะนั้นต้องอาศัยกลไก 2 ส่วนคือ โครงสร้างส่วนบน และโครงสร้างส่วนล่าง ถ้าจะสร้างพื้นที่สาธารณะให้สำเร็จ โครงสร้างส่วนบนและโครงสร้างส่วนล่างจะต้องเห็นพ้องต้องกัน

ขั้นตอนและกระบวนการ: จุดเริ่มต้นของการพัฒนาพื้นที่สาธารณะที่หาดบางแสน เกิดจากผู้สนับสนุนหลายฝ่าย ได้แก่ สถาปนิก ภาคเอกชน และเทศบาล จึงเกิดเป็นการศึกษาโดยนำเอาแผนนโยบายไปทำเป็นแผนกายภาพ ควรจะปรับเปลี่ยนพื้นที่อย่างไรเพื่อให้อุปโภคบริโภคความต้องการของคนในพื้นที่ โดยอาศัยกระบวนการออกแบบพื้นที่สาธารณะแบบมีส่วนร่วม ซึ่งให้ตัวแทนจากหลายภาคส่วน เช่น ผู้นำชุมชน ประชาชน ท้องถิ่น เป็นต้น มานั่งออกแบบร่วมกัน นโยบายขับเคลื่อนจากท้องถิ่นลงสู่การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เพื่อแก้ปัญหาการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะเพื่อทุกคน โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการใช้พื้นที่ริมหาด เพื่อสร้างการดึงดูด กระตุ้นให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย

ปัจจัยความสำเร็จ: การเมืองเข้มแข็ง มีเสถียรภาพสูง / มีแผนที่นำทาง (Roadmap) ที่จะพัฒนาพื้นที่สาธารณะชัดเจนในภาพรวม / มีฐานเศรษฐกิจที่ดี

ข้อจำกัด / อุปสรรค: กระบวนการมีส่วนร่วมที่กว้างขวางยังมีน้อย เป็นการขับเคลื่อนในลักษณะผู้เชี่ยวชาญ / มีที่ดินซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะจำกัด

ช่องว่างทางนโยบาย: ไม่ได้ดำเนินการโดยครอบคลุมการสร้างโปรแกรมพื้นที่สาธารณะที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เน้นแต่เพียง นักท่องเที่ยวภายนอกและพื้นที่เศรษฐกิจ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างพื้นที่สาธารณะในเมืองบางแสน
ที่มา: ผู้เขียน

3.) Public space as public facility: วัดบันดลใจ

ความเป็นมา: “วัดสุทธิโมเดล” เป็นจุดเริ่มต้นแนวคิดการบูรณาการวัดร่วมกับชุมชน โดยเจ้าอาวาสวัดสุทธิวรารามในช่วงปี 2555 ซึ่งมีแนวคิดอยากสร้างวัดให้อยู่คู่กับชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาวัดให้เกิดประโยชน์แก่สังคมมากที่สุด จากนั้นทางวัดสุทธิวรารามจึงเข้าร่วมโครงการวัดบันดลใจ โดยโครงการ “วัดบันดลใจ” เป็นโครงการที่เริ่มตั้งแต่ปี 2557 มีจุดเริ่มต้นมาจากแนวคิดการพัฒนาพื้นที่วัดให้เป็นพื้นที่สาธารณะ เป็นสถานที่ที่ประชาชนมาใช้บริการแล้วเกิดความสุข เป็นศูนย์กลางของชุมชน จึงนำมาสู่การปรับปรุงพื้นที่วัดให้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะและพื้นที่สาธารณะของเมือง

กลไกการขับเคลื่อน: วัดสุทธิวราราม เป็นหนึ่งในวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดบันดลใจ ซึ่งได้มีการพัฒนาพื้นที่ทั้งในเชิง กายภาพของวัดให้เป็นพื้นที่สำหรับคนเมือง มีการปรับภูมิทัศน์ของวัดให้มีพื้นที่สีเขียวมากขึ้น รื้ออาคารที่ไม่ได้ใช้งานเปลี่ยนให้เป็นพื้นที่โล่ง และปรับพื้นที่ศาลาของวัดให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนเมือง ตลอดจนเป็นพื้นที่เอื้อแก่ประสงค์เพื่อดึงดูดผู้คนที่หลากหลายในเมืองให้เข้ามาร่วมทำกิจกรรม

และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ร่วมกัน สำหรับรูปแบบกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่วัดนั้น ได้เริ่มพัฒนาบริเวณอุโบสถให้มีสภาพกิจกรรมและจัดกิจกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ยังมีอีกหลายกิจกรรมที่เกิดขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมฉายหนังในอุโบสถ การเปิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ร้านกาแฟเด็กวัด ห้องประชุม อเนกประสงค์และห้องรับรอง ขณะที่การบริหารจัดการพื้นที่วัดจะมีเจ้าหน้าที่ของวัดและพระสงฆ์เป็นผู้ดูแล เช่น การติดต่อเจ้าหน้าที่วัดก่อนขอเข้าใช้ห้องประชุมและห้องรับรอง การติดต่อทางวัดเพื่อเข้ามาจัดกิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงการดูแลลานจอดรถโดยเจ้าหน้าที่ของทางวัด ซึ่งเหตุผลสำคัญของการบริหารจัดการพื้นที่วัดโดยเจ้าหน้าที่และพระสงฆ์ก็เพื่อป้องกันปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและผู้เข้ามาแสวงหาประโยชน์ในวัด รวมไปถึงได้อาศัยความร่วมมือจากชาวบ้านในชุมชนให้เข้ามาช่วยกันดูแล

ขั้นตอนและกระบวนการ: โครงการวัดบันดลใจได้อาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานหลายภาคส่วน โดยเริ่มจากความร่วมมือของสถาบันอาศรมศิลป์ กับหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ และเหล่าภาคีเครือข่ายต่างๆ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนกายภาพของวัดให้ กลายเป็นพื้นที่กิจกรรมทางสังคมให้ประชาชนสามารถใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อพบปะสังสรรค์และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน สำหรับการพัฒนาและปรับเปลี่ยนเชิงกายภาพของวัดนั้น ได้รับการสนับสนุนจากสถาปนิกและนักออกแบบ ซึ่งปัจจุบันมีวัดที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 9 แห่ง ได้แก่ วัดสุทธิวราราม วัดนางชีโชติการาม วัดชลประทานรังสฤษฎ์ วัดภูเขาทอง วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร วัดป่าโนนกุศลหลม วัดศรีทวี และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปัจจัยความสำเร็จ: ปัจจัยเชิงบุคคล ผู้นำที่เป็นหลักในการขับเคลื่อน ได้แก่ เจ้าอาวาส ปัจจัยเชิงบริบท ได้แก่ สถาบันการศึกษา หน่วยงานที่สนับสนุน การสร้างแรงสนับสนุนในการดำเนินงานหลายพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงกว้าง

ข้อจำกัด / อุปสรรค: ความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างพระสงฆ์ภายในวัดต่อการดำเนินโครงการ / กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมปิด เป็นกิจกรรมเฉพาะกลุ่มคน

ช่องว่างทางนโยบาย: การสนับสนุนให้เปลี่ยนพื้นที่วัดเป็นพื้นที่พื้นที่สาธารณะเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีนโยบายมาก่อน ปัจจัยด้านการได้มาซึ่งการอนุญาตให้เกิดการใช้พื้นที่เพื่อเป้าหมายเป็นพื้นที่สาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแบบบังเอิญ เนื่องจากพื้นที่วัดเป็นพื้นที่ซึ่งนโยบายแทรกแซงได้ยาก ส่งผลให้การขยายผลขึ้นอยู่กับปัจจัยเชิงบุคคลสูง

ภาพที่ 3 พื้นที่สาธารณะ-ที่เพิ่มขึ้นในวัดสุทธวราราม
ที่มา: ผู้เขียน

4.) Public space as public facility: ลานกีฬาพัฒนา 1

ความเป็นมา: เดิมพื้นที่ลานกีฬาพัฒนา 1 เป็นพื้นที่ป่ากร้างและแหล่งมั่วสุม เป็นพื้นที่ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของการเคหะแห่งชาติ จากนั้นการเคหะแห่งชาติได้ส่งมอบพื้นที่ให้กับสำนักงานทรัพย์สินฯ รัชกาลที่ 9 ได้เล็งเห็นถึงปัญหาและมีความประสงค์จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพที่ดี และสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง จึงมีพระราชดำริให้สร้างพื้นที่ลานกีฬาสำหรับคนเมืองแล้วให้ดำเนินการทำประชาพิจารณ์ความต้องการของชุมชน สำหรับงบประมาณช่วงเริ่มต้นโครงการมาจาก 2 ส่วนคือ 1).งบประมาณจากสนง.ทรัพย์สินฯ และ 2).เงินบริจาค นอกจากนี้ยังมี สสส. ได้เข้ามาดูแลเรื่องการออกแบบและผลักดันการมีส่วนร่วมของชุมชน ขณะที่การออกแบบพื้นที่ลานกีฬาได้ดำเนินการโดยสถาบันอาศรมศิลป์ ร่วมกับบริษัท ฌมาไซเอ็น และดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัท อิตาเลียน-ไทย

กลไกการขับเคลื่อน: ภายหลังจากเกิดลานกีฬาพัฒนา 1 แล้ว ทางสำนักราชเลขาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของชุมชน ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ จึงชักชวนให้สถาบันอาศรมศิลป์เข้ามาร่วมพูดคุยและให้ความรู้กับชุมชน จนนำไปสู่การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้นมาเพื่อช่วยกันดูแลชุมชน ขณะเดียวกันคณะกรรมการชุมชนดังกล่าวก็เป็นตัวแทนของชุมชนเข้าไปอยู่ในคณะทำงานของสำนักงานเขตบางกะปิ ซึ่งทางชุมชนจะต้องจัดทำแผนพัฒนาชุมชนรายปี โดยเสนอต่อ 2 ส่วนคือ แผนพัฒนาชุมชนที่แจ้งให้สำนักงานเขตฯทราบ และแผนพัฒนาชุมชนที่เสนอสถาบันอาศรมศิลป์เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ

ขั้นตอนและกระบวนการ: สำหรับการดำเนินงานส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันอาศรมศิลป์ ซึ่งสถาบันอาศรมศิลป์ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. นอกจากนี้ยังมีการกีฬาแห่งประเทศไทย เข้ามาให้การสนับสนุนจัดซื้ออุปกรณ์การกีฬาให้กับชุมชน

ขณะที่สำนักงานเขตบางกะปิ เข้ามาดูแลบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานไฟฟ้า-ประปา-การจัดการขยะ-จัดส่งเจ้าหน้าที่รปภ.เข้ามาดูแลพื้นที่ลานกีฬาพัฒนา 1 แต่ก็พบปัญหาเรื่องงบประมาณของสำนักงานเขตฯ ไม่เพียงพอที่จะจัดสรรลงในแผนงบประมาณ อีกทั้งพื้นที่ลานกีฬาพัฒนา 1 ไม่ใช่พื้นที่ของกทม.โดยตรง ดังนั้นการซ่อมแซมบำรุงและบริหารจัดการจึงต้องดำเนินการโดยชุมชนเอง ชุมชนรับเหมา/จิตอาสาซ่อมแซมกันเอง สำหรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในลานกีฬาพัฒนา 1 มีหลายกิจกรรม เช่น การออกกำลังกายโดยใช้ผ้าขาวม้า มวยไทย กิจกรรมดนตรีในสวน กีฬาผู้สูงอายุ ฟุตบอล/ฟุตบอล เปตอง โยคะ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมก็จะมีจิตอาสาจากในชุมชนมาเป็นผู้สอน

ปัจจัยความสำเร็จ: เนื่องจากเป็นโครงการที่สนับสนุนโดยราชเลขาธิการ ยังผลให้เกิดการสานต่อของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง / เกิดจากความต้องการและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และเกิดการเปิดให้มีการมีส่วนร่วม อีกทั้งยังมีกลไกรับรองบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ โดยไม่ใช้การบริหารโดยรัฐแต่อย่างใด

ข้อจำกัด / อุปสรรค:

- ปัญหาเรื่องงบประมาณ : ชุมชนยังไม่มั่งบประมาณเพื่อใช้สำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม ยังไม่มีการจัดตั้งกองทุนของชุมชนเอง จึงทำให้การดำเนินงาน/กิจกรรมต่างๆ ต้องรอรับงบประมาณจากหน่วยงาน

- ปัญหาโครงสร้างงบประมาณของกทม. : เนื่องจากพื้นที่ลานกีฬาพัฒนา 1 ไม่ใช่พื้นที่ของกทม. โดยตรง ทำให้มีปัญหาเรื่องการจัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมบำรุงพื้นที่ การเสนอแผน/กิจกรรมของชุมชนจะต้องถูกผลักดันเข้าไปอยู่ในแผนของสำนักงานเขตฯ จึงจะได้รับการสนับสนุน แต่แผนดังกล่าวก็เป็นเพียงแผนในระดับเขตพื้นที่เท่านั้น ไม่ใช่แผนของกทม. โดยตรง ดังนั้นเมื่อเขตพื้นที่รับแผนแล้วเสนอแผน/กิจกรรมของชุมชนต่อไปยังกทม. ก็อาจถูกปฏิเสธหรือสนับสนุนแผนดังกล่าวก็ได้ (ซึ่งในความเป็นจริงแล้วกทม. ควรที่จะให้อำนาจเขตในการตัดสินใจ)

- ปัญหาการใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกัน : บริเวณโดยรอบลานกีฬาพัฒนา 1 มีพื้นที่สาธารณะหลายแห่ง พื้นที่แต่ละแห่งอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานภาครัฐคนละหน่วยงาน ซึ่งหากจะใช้พื้นที่ร่วมกันจะต้องทำหนังสือขออนุญาต

ช่องว่างทางนโยบาย:

การเกิดขึ้นของพื้นที่เป็นสิ่งที่เฉพาะกรณี สะท้อนให้เห็นว่ากลไกระดับนโยบายทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นยังขาดการสนับสนุนให้เกิดพื้นที่เหล่านี้ ทั้งด้านการส่งเสริมและการวางแผน

ภาพที่ 4 กระบวนการสร้างโปรแกรมของลานกีฬาพัฒนา 1 โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสีย
ที่มา: สถาบันอาศรมศิลป์

สถานที่	สิ่งที่เกิดขึ้น	องค์ประกอบ	บุคคลสำคัญ	แรงกระตุ้น	ปัญหา/อุปสรรค	ผู้ได้รับผลกระทบทางลบ	ความเป็นไปได้	
บางแสน	จัดให้มีกลุ่มเครือข่ายผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ	Hardware จัดพื้นที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรมของนักท่องเที่ยว และชุมชน เช่นการจัดพื้นที่ริมหาด	นายกเทศมนตรีเทศบาลบางแสน	กระตุ้นเศรษฐกิจโดยการดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมกีฬาและการท่องเที่ยว	ขั้นตอนในการขอขออนุญาตมี ความซับซ้อน	มีคนบ่น เพราะเน้นพัฒนาการท่องเที่ยวมากเกินไป จนลืมคนในพื้นที่	มีพื้นที่รัฐหลายแปลงริมหาด ถ้าสามารถนำมาวางได้ ก็จะสามารถพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ได้	
	มีแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชัดเจน การท่องเที่ยว+กีฬา เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ	การปรับพื้นที่บนลานริมหาดให้เหมาะสมกับการออกกำลังกายในพื้นที่						
		Software -จัดกิจกรรมที่กระตุ้นเศรษฐกิจในเชิงกีฬา เช่น การวิ่งมาราธอน ไตรกีฬา การแข่งรถ เพื่อปลุกฝังให้คนในพื้นที่รักการออกกำลังกาย						
เทศบาลนครพิษณุโลก	ใช้อำนาจของเทศบาลในการสร้างพื้นที่สาธารณะ	Hardware จัดปฏิรูปที่ดินให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เพิ่มพื้นที่สาธารณะ ให้กับคนเมือง เช่น ริมแม่น้ำน่าน (สวนชมม่าน) และสวนเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เอลิมพระชนมพรรษา ทำเส้นทางจักรยาน Software - จัดให้มีพื้นที่สาธารณะหลากหลายประเภท เพื่อกระตุ้นให้คนออกมาใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น ทางจักรยาน สวน ห้องสมุด และศูนย์การเรียนรู้	เทศบาลนครพิษณุโลก	เทศบาลต้องการผลักดันเรื่องสภาพความเป็นอยู่ของคนในเทศบาล จึงมีเป้าหมายพัฒนาพื้นที่สาธารณะและสุขภาพของคนในเทศบาล	อำนาจที่มีจำกัดของเทศบาล และวัตถุประสงค์ขององค์กร ทำให้ไม่สามารถพัฒนาพื้นที่สาธารณะได้อย่างเต็มที่	การพัฒนาบางโครงการของเทศบาลทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากพัฒนาจากฝั่งผู้บริหารด้านเดียว	การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ของเทศบาลประสบความสำเร็จค่อนข้างดี ทำให้การพัฒนาพื้นที่ในอนาคตได้รับความเชื่อถือจากคนในพื้นที่	
ลานกีฬาพัฒนา 1	มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ดูแลลานกีฬา	Hardware - การจัดพื้นที่ตามความต้องการของคนในชุมชนผ่านกระบวนการ การมีส่วนร่วม การสร้างพื้นที่สุขภาวะให้กับชุมชน	กลุ่มภาคเอกชนและภาครัฐ	เพิ่มพื้นที่สาธารณะที่ชุมชนมีส่วนร่วม	ข้อจำกัดของเจ้าของโครงการไม่สามารถทำได้เยอะ	เงินในการจัดกิจกรรมไม่สามารถหาเองได้ ต้องรับการสนับสนุนจากภาครัฐ	เป็นต้นแบบพื้นที่ในการพัฒนาพื้นที่ที่มีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน	
	จัดตั้งคณะกรรมการในการออกแบบสนามกีฬา	Software - การจัดกิจกรรมประจำปี Art&Music / วันพ่อ / วันปีใหม่ / วันเด็ก						เชื่อมความสัมพันธ์ของชุมชนด้วยกีฬาพัฒนาศักยภาพทั้งทางกายและทางใจ
วัดบันดาลใจ	จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายของทีมงานออกแบบและวิชาชีพต่างๆ	Hardware - พัฒนาพื้นที่ให้มีความเป็นสัปปายะสถาน เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม	สสส. / อาศรมศิลป์ / เครือข่ายพุทธศาสนา / กลุ่มผู้ออกแบบ / วัด	ต้องการพัฒนาภาพลักษณ์ของวัด	งบประมาณในการบริหารโครงการ	การหาอาสาสมัครมาร่วมทำโครงการ	ถ้าสามารถพัฒนาเป็นเครื่องมือในการออกแบบได้ จะช่วยพัฒนาวัดได้มาก	
	สร้างเครือข่ายวัดที่ต้องการการพัฒนาพื้นที่ให้มีความสัปปายะมากขึ้น	Software - พัฒนากิจกรรมในวัดให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น และดึงดูดคนให้เข้าวัด						การสร้างพื้นที่สัปปายะสถาน เพื่อให้คนเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับวัด และเข้าวัดมากขึ้น (พัฒนาพุทธศาสนา)
	จัดทำคู่มือถอดบทเรียน							

ตารางที่ 1 สรุปภาพรวมของกลไกการก่อเกิดพื้นที่สาธารณะที่ดี

จากการรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาในลักษณะ Good Practice จากเอกสารต่างๆในต่างประเทศ และการเก็บข้อมูลและติดตามผลลัพธ์ของพื้นที่สาธารณะทั้ง 4 กรณีศึกษา โดยสอบถามและประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนของผู้มีส่วนได้เสียในเวทีสาธารณะ และการประชุมกลุ่มย่อย 4 ครั้ง ผู้เขียนพบประเด็นและองค์ประกอบสำคัญในการก่อรูปพื้นที่สาธารณะที่ดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ปณิธานระดับนโยบาย/หน่วยงาน จุดเริ่มต้นของกรณีศึกษาที่ดีทั้งหมดล้วนแต่เกิดจากความริเริ่มของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจในการสร้างและบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นพื้นที่สาธารณะ เป็นข้อจำกัดใหญ่ที่สำคัญในการเพิ่มโอกาสให้เกิดพื้นที่สาธารณะ ภายใต้ประเด็นนี้พบว่าพื้นที่สาธารณะที่สำคัญในลักษณะนี้คือ พื้นที่ทางสัญจร และพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะ บาทวิถี ตรอก ซอย ทางจักรยาน ริมน้ำ ชายหาด พื้นที่กร้าง หากมีกลไกที่ (1)ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลและส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมสาธารณะในพื้นที่ และ (2) สร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานทั้งรัฐและเอกชนอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อประโยชน์ในกิจกรรมสาธารณะ ก็จะสามารถเกิดทางเลือกในการได้พื้นที่สาธารณะได้มากขึ้น 3) วิธีการกำหนดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ จากกรณีศึกษาพบว่าเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ในเชิงโปรแกรมที่เหมาะสมของการกำหนดกิจกรรมบนพื้นที่สาธารณะนั้นจำเป็นต้องมีการเอื้อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้พื้นที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริง ดังนั้นควรจะต้องมีกลไกที่เอื้อให้เกิดการได้มาซึ่งโปรแกรมที่เหมาะสม โดยอาศัยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ/ท้องถิ่น/เจ้าของทรัพยากรที่ดิน ประชาคมผู้ได้-เสีย ประโยชน์ในกิจกรรมบนพื้นที่สาธารณะ และภาควิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญในสายวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง 4) กระบวนการที่ทำให้เกิดพื้นที่สาธารณะที่ดี กระบวนการสร้างเนื้อหาของกิจกรรมที่ดีของพื้นที่สาธารณะควรเป็นกระบวนการที่เปิดกว้าง และให้พื้นที่แก่ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการ นอกจากนี้ยังรวมถึงการสร้างขั้นตอนทางเทคนิค อาทิ การจัดซื้อจัดจ้าง การได้มาซึ่งโปรแกรม การสร้างกลไกร่วมระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น ประชาคม และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ และ 5) การสร้างระบบกลไกในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ ลักษณะที่ดำรงอยู่ของการจัดการพื้นที่สาธารณะเป็นบทบาทของรัฐแต่ถ้อยเดียว ซึ่งขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่น หากมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกับหลายฝ่ายเพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดการจัดการร่วมกันของคนในพื้นที่

บรรณานุกรม

- Lee, A., C. and Raheswaran, M. (2011) The health benefits of urban green spaces: A review of the evidence. *Journal of Public Health* 33(2): 212-222.
- Madanipour, A. (2018) Temporary Use of Space: Urban Processes between Flexibility, Opportunity and Precarity. *Urban Studies*. 55(5): 1093-1110.
- World Health Organization. *Health Promotion Glossary*, 1998.
- UN-Habitat. *Global Public Space Toolkit*. 2015
- ไชยยัณตร์ กัมปนาทแสนยากร. 2538. เมืองน่าอยู่ (Healthy Cities) . กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น การพิมพ์
- สำนักงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. โครงการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมสีเขียว. กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม, 2559
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. คู่มือประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน. พ.ศ. 2555. (Online). http://www.tei.or.th/w_lc/Municipal

Co-Creating Public Space: Attitude, Process, and Opportunity

Assistant Professor Nattawut Usavagovitwong, Ph.D.

School of Architecture, Sripatum University / attawutu@gmail.com

Abstract

Public space is one of the crucial elements of the United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs). In the past, and within the context of Thailand, the creation of public space for the urban population has met with numerous limitations. The state, as the provider, often associates the provision of public space with state-owned lands, causing major difficulties in the development of public space. This essay is written to reflect the process in which public spaces are created through the use of four different case studies, each exemplifying the creative processes behind quality public spaces. These processes enable the development of efficient functionality and the formation of public space programs, changing two aspects of how a public space is typically viewed: 1) from inflexible to a more fluid public space, and 2) from determining the results of the space's usability to focusing on the development of a quality program achieved through a co-creation process. The factors that contribute to the creation of a quality public space encompass: 1) resolution at the policy making stage / organizational level, 2) the acquisition of land to be developed into a public space, 3) activities highlighting the importance of participatory and brainstorming processes, 4) an inclusive process devised for the development of quality public space, and 5) the creation of public space management mechanisms.

Introduction: The Importance of Co-Creating Public Space

Facilitating the development of public spaces is one of the important elements of a good city. Public spaces do not only enable a better quality of life for its residents, but they also help accommodate the diverse demands of urban living. A good city prioritizes the well-being of its inhabitants and works to enhance livability. UN-Habitat's Global Public Space Toolkit (2015) outlines the basic principles of quality urban public spaces. They combine efficient urban planning with well-designed and managed public spaces under the following principles: 1) a space that enhances livability and accommodates a vast array of activities, referring to a city's ability to facilitate diverse public activities, encouraging people's interactions through their use of public spaces. 2) Sufficient and adequate provision of public spaces that facilitate public transport, encourage walking, particularly in the inner city areas and commercial districts, including the areas where the transit between urban spaces, public transport systems, and public facilities takes place 3) a space accessed by all, referring to the city's ability to increase the chance for every member of the society, despite different economic status, to have equal and free access to public spaces.

The review of 87 published research studies in international academic journals between 1990 and 2010 finds that there is a connection between quality public space and human health

and well-being. This research reveals empirical results that reflect the beneficial effects of quality public space on human health and well-being, ranging from 1) physical health (direct results, e.g., exercise), 2) mental health and quality of life (e.g., positive interactions between members of a community taking place within a loosely constructed small social system), 3) social and economic benefits (e.g., increased opportunity for low income earners to have equal access to physical activities), and 4) environmental benefits (e.g., improved balance between natural and built environment).

The findings illustrate the tangible benefits of quality urban public spaces and their significant impacts on the well-being of urban inhabitants (Lee and Maheswaran, 2011: 212-222).

1) Within the context of Thailand, land ownership is one of the major limitations and obstacles that prevents the development of public space. However, if public space were to be viewed as a fluid space that does not restrict itself to a specific type of program, being adjustable to the varying natures of human activities and times, the number of public spaces could actually be increased (Madanipour, 2018: 1093-1110). To create a quality urban public space, the emphasis should not be put only on the possession and acquisition of land, but also on shifting roles and attitudes to be based more on public interests and the benefits in which public space is able to offer. This could lead to the kind of dialogue that enables the tangible birth and development of public spaces.

This article presents the synthesis of the fieldwork studies of Tai Yai Vernacular Architecture (Rawiwan Oranratnamee and Chaowalit Saicharoen, 2014; Rawiwan Oranratmanee, 2015). The studies focus on vernacular architectures of Tai Yai, a large and long-existing ethnic group with an expansive area of settlement in upper Southeast Asia, Southern China and Northeastern India. The continuing studies have been conducted from 2011 to present with three fieldworks done outside of Thailand in Tai Yai's settlement in India (the area around the basin of Brahmaputra river in Assam and Arunachal Pradesh), Myanmar (Shan State) and China (Dehong Autonomous Prefecture). The article features some of the lessons acquired from the fieldworks carried out in Myanmar and India from the rules in orientation, composition, size, and scale including structural and construction systems, which can be applied to modern architectural design.

Thailand: A Case Study

Presented in this essay, through 4 different case studies, are a number of opportunities that enabled the creation of public spaces. Each case study was chosen to represent a different type of public space. The birth of these public spaces is reflected through the varying urban contexts, conditions/elements, structures, as well as attitudes, opportunities, co-creation process achieved through design and participation of stakeholders, including the formulation of a sustainable management system. Also presented in this essay are 4 dimensions of change 1) driving mechanism 2) steps and process 3) factors for success 4) limitations/obstacles. A discussion is made using the results of well-designed and managed urban public spaces created without any support from implemented governmental policies. The details are as follows:

1.) Public Space as Street: The Public Space along Nan River in Phitsanulok Municipality

Background: The Phitsanulok Municipality's goals and policies were initially developed with the determination to improve the quality of life of its people. One of the approaches identified to lead to the achievement of such improvement was the creation of public space. The municipality put an emphasis on the development of riverfront land along the two sides of Nan River into a public park, accommodating both recreational areas and activities. The four-kilometer-long public space houses running lanes, recreational grounds, aerobic facilities and riverfront

commercial spaces, collectively corresponding with the activities of different groups of users that vary at different times of day.

Driving mechanism: The municipality served as the key actor. Developed from the municipality's intention, policies were implemented to improve the quality of public spaces and people's lives, following the 'wellness city' concept. The mechanism works in the form of annual development plans, while the stability of local administration enables tangible and consistent development of the city's public spaces to take place.

Steps and process: Designed by the municipality's in-house architect using the welfare approach, the process requires the municipality to study and develop the design and program. The process highlights the role of professional experts as the key contributor rather than adopting the participatory process.

Factors for success: The determination and visions expressed through the formulated and implemented policies were to bring better quality of life through the improved quality of the urban environment, the stability of the municipal administration, and the ability to deliver efficient management.

Limitations/Obstacles: The municipality's increased financial burdens as a result of the growing number of public spaces.

Policy loopholes: The inability to develop a long-term and collective plan for the physical condition of the public park due to the limitations of land acquisition

Image 1: Meeting with the executive officers of Phitsanulok Municipality and the city's public space facilities.

Source: Author

2.) Public Space as Open Space: Bang Saen Beach

Background: Saen Suk Municipality implemented a policy aiming to reregulate Bang Saen Beach in order to grant everyone equal and free access to the town's public space. Other facilities were added to the program as a part of the municipality's attempt to develop Bang Saen into a sports activity town, hoping to welcome sports-related events such as marathons and car races. The public spaces are designed to correspond with the prospective activities with a program that is flexible to and enhances different economic activities.

Driving mechanism: The municipality serves as the key actor with resolutions and policies implemented to improve the quality of public spaces and people's lives under the 'wellness city' concept. The mechanism works in the top-down process, however, the design and development of public space requires two different parts of the mechanism: the top and the bottom. To successfully develop and create a quality public space, the top and bottom part of the structure need to correspond well with each other.

Steps and process: The beginning of the development of Bang Saen beach into a free, equally accessible and quality public space was made possible by the collaboration and support of several sectors from architects, the private sector, and Bang Saen Municipality, etc. Further study was carried out by developing the policies into a tangible action plan, which encompasses possible adjustments for the area to better resonate with the locals' demands. Through a participatory approach, representatives from different sectors such as community leaders, members of the local community, etc. were actively involved in the design development process. The top-down approach where policies are implemented into the development of public spaces hopes to find a solution which allows everyone to have equal and free access to the town's public spaces and facilities, promoting the city's beach as a local attraction with a variety of activities.

Limitations/Obstacles: The process involves little participation from stakeholders with assigned experts still working as the key contributor, and a limited amount of land that can be developed into public space.

Policy loopholes: The process was carried out without thoroughly including the participation of other stakeholders in the development of the program, such as senior citizens and the disabled population, while the highlight was put primarily on outside visitors and the local economy.

Image 2: Public spaces in Bang Saen Municipality
Source: Author

3.) Public Space as Public Facility: Wat Bandan Jai

Background: The Sutthi Temple model is the starting point of a concept emerging within public space development in Thailand. It involves an integration of physical spaces and activities of local temples to the way of life of local communities. The abbot who oversaw the policies and operation of Sutthi Wararam Temple during 2012 initiated the idea of integrating the temple's physical space and activities as a part of the local community with the hope of developing the religious institution in a way that contributes to the best interest for the society. The intention later led the temple to join the Wat Bandan Jai project. The project was initiated back in 2014 from a developmental concept aiming to improve temples into wellness spaces, providing services that bring joy to the people who use them. The concept also expands the role of the temples into a local community center, with the area inside the temple refurbished to serve as one of the city's quality public and wellness spaces.

Driving mechanism: As one of the temples that joined the Wat Bandan Jai project, Sutthi Wararam Temple has developed its physical space into an urban public space. The landscape was improved to accommodate more green spaces, while the unused buildings were demolished to increase the capacity of public activity on the grounds. The space of the temple's pavilion was also readjusted to better suit the lifestyle of urban inhabitants. It serves as a multifunctional space that attracts diverse groups of users to participate in activities and make the best use out of the public space together. Different activities were curated, including the refurbishment of the chapel into a space that exhibits beautiful religious paintings and hosts religious activities. The temple hosts less conventional activities such as cinema screening, which took place inside of the chapel. It also houses a community learning center, a temple children's café, and multifunctional meeting and reception rooms. The management of the space is carried out by the temple's staff and monks, who oversee the permission to use the temple's meeting or reception rooms, as well as other spaces to organize activities. The staffs' responsibility includes management of parking space. The main reason that the temple took the management of these public spaces under its control, with the help of assigned staff and members of the local community, was an attempt to prevent outsiders from taking advantage of the temple's operations and activities.

Steps and process: The Wat Bandan Jai project relies on collaboration between different sectors and agencies, such as Arsom Silp, Buddhadasa Indapanno Archives, and other networks. The project is operated through the budget granted by the Thai Health Promotion Foundation. It follows the goal of improving temples' physical spaces into public spaces that accommodate social activities for people, both inside and outside of the local community, to use, meet and exchange knowledge. The development of the temples' physical spaces is carried out with the support from the architecture and design community. There are currently 9 temples that have joined the Wat Bandan Jai project (Sutthi Wararam Temple, Nangsheshotikaram Temple, Chonlaprathan Rang Srit Temple, Saket Ratcha Wora Maha Wihan Temple, Phra Singha Wora Maha Wihan Temple, Pa Non Gud Lhom Temple, Sri Tawee Temple and Mahachulalongkornrajavidyalaya University).

Factors for success: The roles and leadership of individuals who contribute to development, such as the abbot, contextual factors such as educational institutions and other supporting agencies, and how the operations are carried out in multiple areas, resulting in a tangible and widespread change.

Limitations/obstacles: Difference of opinions between the monks who oversee the project's operations and activities, resulting in most of the activities being made available to only specific groups of people.

Policy loopholes: The implementation of a policy that turns the temple's space into a public space is an unprecedented move made possible through the approval of one individual person or institution. Not only that, temples are the type of space where the policy making process rarely allows participation or involvement of outsiders, causing the future development to rely too heavily on individual factors.

4.) Public Space as Public Facility: Path 1 Sporting Ground

Background: Originally a deserted area which frequently housed suspicious activities, the area was given to The Crown Property Bureau under the supervision of the National Housing Authority. King Rama 9, foreseeing the problems and wishing to help improve the quality of life and well-being of the people in the area, especially the young population, and the strength of the local community, suggested the idea of turning the area into an urban sporting ground. A public hearing was conducted to take into consideration opinions and demands from members of the local community. The project was initially funded by 1) The Crown Property Bureau, and 2) donations. The Thai Health Promotion Foundation has been overseeing the design and

public participation process. The design of the sporting ground was carried out under the supervision of Arsom Silp Institute and SHMAA Soen Company Limited, and Italian-Thai Company was responsible for the construction.

Driving mechanism: After the sporting ground was completed, the Office of His Majesty's Principal Private Secretary, having realized the importance of the local community, acknowledged the role of the community in the management of the public space. The Arsom Silp Institute was invited to give a talk and educate members of the local community. Representatives who are members of the local community were invited to be on a working committee of Bang Kapi District Office. The community is required to create an annual community development plan, which is presented to the District Office, and Arsom Silp Institute, for funding.

Steps and processes: Most of the operations are funded by Arsom Silp Institute, which receives financial support from the Thai Health Promotion Foundation, with the Sports Authority of Thailand providing additional support in the form of sports equipment.

While Bang Kapi District Office is overseeing the management of the project's public utility systems, such as electricity, water, and waste management, as well as the provision of security services, an insufficient budget has led to problems preventing new development from being included in the budget plan. Additionally, because the space inside the sporting ground does not directly belong to the Bangkok Metropolitan Administration, the maintenance has to be carried out by the community members themselves (local contractors/volunteer individuals). The activities that take place inside the sporting ground range from loincloth exercise, Thai boxing, music in the garden, senior sports activities, football/futsal, petanque, and yoga, with local community volunteers taking turns in providing instructions for different types of activity.

Factors for success: The project being supported by His Majesty's Principal Private Secretary attracts involvement and support from other related agencies, and the project was conceived from people's demands and participation in the development of the public space. A mechanism was created to accommodate the role of community in the management of the space, instead of waiting for the services and support from the state.

Limitations/Obstacles:

-Budget: The community still lacks sufficient financial support that would allow the space to be properly managed and sustained. There hasn't been a community fund set up to better

facilitate the project's operations/activities, causing the funding to come solely from the authority

- Problems concerning Bangkok Metropolitan's budget structure: The area is not directly owned by the Bangkok Metropolitan Office, resulting in unresolved maintenance problems.

The presentation of proposals/activities by the community must be included in the district office's development plan in order to receive funding. Due to the plan being designed and implemented by the local authority, not Bangkok Metropolitan's development plan, problems stem whereas the proposals are denied by the Bangkok Metropolitan Office (the power of decision should be given to the district office).

- Sharing public spaces: The area surrounding the sporting ground houses a number of public spaces, each operated under the supervision of different governmental agencies. To use these spaces collectively, letters need to be submitted in order for each agency to grant its approval to use the space under their responsibility.

Policy Loopholes: With the very specific nature of its conception, the project reflects the lack of support in national and local policies for proper promotion or planning of this type of public space to be created.

Image 4 : The development of the design and program of Path 1 Sporting Ground is carried out with an emphasis being put on the participation from all stakeholders.

Source: Arsom Silp Foundation

Location	Outcomes	Elements	Key Actor	Motivation	Problems/Obstacles	Negative Impacts	Possibilities
Bang Saen	A network of public space users	Physical Design and Programing Prepare the space to accommodate both tourists and local community's activities, such as the management of the beach area.	Mayor of Bang Saen Municipality	Stimulate local economy by attracting tourists through tourism and sports related activities	Complicated budget inquiry process	Complaints over the overly tourist-oriented development / locals feel neglected	Several state-owned beachfront lands that can be developed into public spaces.
	A clear development trajectory encompassing tourism + sports, aiming for economic development	Readjust the landscape of the beachfront ground to accommodate daily workout activities Software - Organize sports-related activities to boost the local economy, such as marathons and car races. Promoting the importance of exercise among locals			Lack of public space due to private land ownership/ unable to proceed with the development of state-owned lands		
Phitsanulok Municipality	The use of the municipality's authority to create public space	Hardware – Redesigning the program to provide more riverfront public spaces such as Chom Nan Park and Chaloe Phra Kiat Public Park	Phitsanulok Municipality	The municipality pushed forward the concern over the well-being of its population, leading to the development of public spaces for improvement of people's health.	The municipality's limited authority and some of the objectives prevent public spaces from being fully developed.	Some of the projects were unsuccessful due to the one-sided development carried out by the municipality	The success of the past public space development has earned the municipality confidence from the locals if future projects were to be carried out.
		Bicycle routes Software – Create and encourage people to use different types of public spaces such as library, bicycle route, public park, learning center					
Path 1 Sporting Ground	Organizing a group of staff to oversee the management of the sporting ground.	Hardware – Create a space according to the need of members of the local community through a participatory process, ultimately improve people's well-being	Agencies and organizations in private and governmental sector	Increase the number of public spaces that engages the participation of the local community	The limitations of the owner prevents further development from happening.	Unable to find funding for activities / relying too much on support from the government	Serving as a model public space whose development adopts participatory approach that engages contributions from different factors.
	Setting up a committee for the design development of the sporting ground	Software – Organize annual activities, such as Art&Music /Father's Day, Children's Day		Using sports to strengthen the relationship between members of the community, as well as people's physical and mental health	Limitations concerning financial support and policies/lack of budget to maintain the public garden		
Wat Bandan Jai	Organize a network of designers and people from different professions	Hardware – Develop the space with comfortable environment to best accommodate dharma practice activities.	Thai Health Promotion Foundation/ Arsom Silp / Buddhism Network / Designer's Network/ temples	Improve the image of Buddhist temples	Budget needed for the management of the project.	Finding volunteers to help with the project	An actual design tool developed from this process can help with the future development of Buddhist temples.
	Develop a network of temples that wish to develop their private spaces to accommodate more public activities.	Software - Develop new activities that are more contemporary to attract more people into the space.		Develop public space inside of the temple's perimeter to have comfortable environment to change people's perception towards Buddhist temples / attract more crowd to the temple (promoting Buddhism)			
	Create lesson learned guidelines						

Table1 A summary of mechanisms contributing to the creation of quality public spaces

From the gathered information of the case studies, which are considered 'good practices' from different international sources and documents, data collection and follow up on the results of the four case studies through verbal inquiries and evaluation conducted by related agencies, as well as information obtained from the exchanged opinions of stakeholders through different public platforms, including 4 subgroup meetings, the findings reveal issues and elements crucial to the formation of quality urban public spaces as follows:

1) Resolutions materialized at policy formation stage / organizational level: The beginning of all the good case studies originates from the initiatives of the related agencies, particularly the local administrative organizations, which possess the authority to create and manage public spaces.

2) The acquisition of land that is later developed into public spaces is considered to be a major limitation that prevents new births of public space. Under this issue, it is also found that the public spaces affected by such limitations are facilities such as traffic routes, open public spaces, pavements, alleyways, streets, bicycle routes, waterfront and beachfront areas, and deserted areas. If there is some type of tool that can (1) grant the local administrative organizations the power to oversee and promote activities in local public spaces, and (2) motivate both private and governmental agencies to allow their properties to be used to accommodate public activities, new alternatives in the creation of public space can be made possible.

3) The case studies reveal that one of the conditions that enables the program to render suitable and practical results requires the participation of all stakeholders in its creation, leading to a space that truly fulfills the demands of the users. With the right mechanism, the right program can be facilitated. To achieve this, at least 3 components are required: governmental sector/local community/landowners, stakeholders whose interests are affected by the activities taking place inside of a public space, and the academic sector/experts in the related professional fields.

4) The process that enables the birth of a quality public space should be open, allowing stakeholders to contribute their opinions, demands, etc., enabling activities that bring positive outcomes and benefits. The process also encompasses the technical protocols such as procurement and purchase, development of functional programs, as well as the development of shared mechanisms used by local agencies, civil society and local educational institutes.

5) The development of a mechanism used in the management of public spaces (since the existing scenario of public space management has the state carry out all the decisions and tasks). Visions of local leaders, and the organization of committees that bring representatives from different sectors, can help facilitate successful, collaborative public space management that is developed and operated by members of a local community in which the space is located.

References

- Lee, A., C. and Rahevaran, M. (2011) The health benefits of urban green spaces: A review of the evidence. *Journal of Public Health* 33(2): 212-222.
- Madanipour, A. (2018) Temporary Use of Space: Urban Processes between Flexibility, Opportunity and Precarity. *Urban Studies*. 55(5): 1093-1110.
- World Health Organization. Health Promotion Glossary, 1998.
- UN-Habitat. Global Public Space Toolkit. 2015
- Kampanartsanyakorn, C. 2538. (Healthy Cities . Bangkok : Rungruengsarn Publishing
- The Office of People's Participation Promotion, Department of Environmental Quality Promotion. From Locality to Green Society Project. Ministry of Natural Resources and Environment. 2016
- Ministry of Natural Resources and Environment and Thailand Environment Institute. Sustainable Municipality Evaluation Guidebook. 2012. (Online). http://www.tei.or.th/w_lc/Municipal